

12

JORNADES CATALANES
D'INFORMACIÓ
I DOCUMENTACIÓ

BARCELONA
19 I 20 DE MAIG DE 2010

Més enllà d'un canvi de sistema de gestió bibliotecària : la implementació del sistema Millenium a la Subdirecció General de Biblioteques

YOLANDA GUERRERO TORRES / webmaster de la Subdirecció General de Biblioteques
Adreça electrònica

M. MERCÈ PALOMERA COSTA / Cap de la Secció de Serveis Digitals.
Adreça electrònica

SÍLVIA PORTAVELLA CRISTINA/ Bibliotecària de la Secció de Serveis Digitals
Adreça electrònica
sportave@gencat.cat

RAFAEL REPISO REPISO/ Cap de Negociat de Tecnologies de la Informació
rrepiso@gencat.cat

LUNA SINDIN CORDERY/ Responsable de Processos Tècnics
lsindin@gencat.cat

Resum

El canvi de sistema de gestió bibliotecària de les biblioteques públiques catalanes suposa un gran repte per a la prestació de millors serveis bibliotecaris i un pas definitiu cap a la creació del catàleg col·lectiu de la lectura pública de Catalunya.

Actualment ens trobem immersos en una zona de profunds canvis tecnològics (accés a xarxes socials, desenvolupament de cercadors, accés a recursos electrònics, etc.) que fa que segurament els tradicionals catàlegs de biblioteques hagin quedat certament obsolets si els comparem amb d'altres eines que habitualment utilitzem.

En la implementació del nou sistema de gestió bibliotecària Millennium, la Subdirecció General de Biblioteques va decidir d'aprofitar aquest canvi no només per actualitzar un programari sinó per incorporar al mateix temps totes aquelles eines que defineixen el nou entorn digital d'Internet.

El nou sistema havia d'integrar els quatre catàlegs que fins ara gestionava la Subdirecció (3 sistemes ABSYS de les biblioteques públiques provincials i un VTLS), s'havia de dissenyar un entorn de recuperació similar al dels cercadors d'Internet i

també calia enriquir la informació dels registres bibliogràfics i resoldre l'accés des de casa dels usuaris als recursos electrònics subscrits des de la Subdirecció.

Presentem la metodologia seguida i descrivim les fases del projecte: depuració dels catàlegs, mapeig i conversió de registres bibliogràfics, d'autoritat, d'exemplar i d'usuari dels quatre sistemes, definició d'un algorisme de control de duplicats, parametrització del sistema, desplegament del programari client i formació del personal. Es descriuen també les aplicacions que completen el sistema i que permetran afrontar les millores en l'accés a la informació de les biblioteques del nostre catàleg i el marc conceptual sota el qual s'ha concebut l'entorn de recuperació de la informació.

Aquest projecte ha estat assumit pel Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació en conjunt, per la qual cosa s'ha comptat amb la participació de diferents unitats externes a la Subdirecció General i en aquest treball es descriurà l'organització interna, la planificació i els recursos utilitzats.

Paraules clau

catàleg col·lectiu, biblioteques públiques, sistema de gestió bibliotecària, integració de catàlegs.

1. Introducció

Un projecte com el que ens ocupa ha estat portat a terme recentment per pràcticament totes les institucions bibliotecàries del país. Què volem, doncs, presentar aquí? El que volem presentar són aquells aspectes que, al nostre parer, el fan diferent.

* En primer lloc, aprofitar el canvi de programari per començar la construcció del catàleg de la lectura pública, tal com marca l'article 30 de la Llei 4/1993 del sistema bibliotecari de Catalunya¹.

Fins a la posada en marxa d'ARGUS¹, a Catalunya, els usuaris havien de consultar fins a cinc catàlegs per localitzar els documents del seu interès: el catàleg de lectura pública de la Generalitat de Catalunya, els de les tres biblioteques públiques provincials i el de les biblioteques municipals de la província de Barcelona. Davant d'aquesta situació el primer pas va ser unificar un sol catàleg els quatre catàlegs que gestionava la Generalitat. Aquesta unificació és un dels punts que destacarem més endavant, quan parlem del procés que es va dur a terme.

* En segon lloc, oferir als usuaris una nova interfície de consulta més propera als seus hàbits de consulta i amb eines d'opac social.

Els usuaris de biblioteques públiques, per influència dels cercadors habituals (Google, etc) estan acostumats a fer les seves cerques en un únic

espai d'informació i a limitar els resultats de les seves cerques "a posteriori" en funció del nombre de resultats obtinguts. Les interfícies de consulta de catàlegs clàssiques en canvi, exigeixen que l'usuari formuli la seva cerca amb les seves limitacions "a priori".

Els usuaris de l'anomenada generació Google, estan habituats a moure's en espais participatius, que els permeten crear les seves pròpies seleccions de recursos, etiquetar-los en el seu llenguatge natural o valorar-los pel seu interès.

ARGUS disposa de dues tecnologies bàsiques, el sistema de gestió bibliotecària Millenium i Encore, el "discovery tool" d' Innovative Interfaces. Encore ofereix una interfície de cerca intuïtiva orientada a l'usuari i la possibilitat d'etiquetar els documents, afegir ressenyes i valoracions.

* En tercer lloc, aprofitar aquest canvi per impulsar el concepte de sistema bibliotecari.

L'article 41 de la Llei 4/1993 del sistema bibliotecari de Catalunya estableix que és competència de la Generalitat regular les bases generals de la gestió bibliotecària.²

L'article 4.1 del Decret 124/1999 sobre els serveis i el personal del Sistema de Lectura Pública de Catalunya estableix que correspon als municipis "Facilitar les condicions que permetin que la biblioteca pugui operar de manera coordinada i cooperar amb la resta del Sistema de Lectura Pública"³

Amb aquesta base legal, en el nou sistema de gestió bibliotecària s'ha establert una política de préstec comuna a totes les biblioteques incloses al catàleg, que ofereix a l'usuari un servei mínim garantit en totes les biblioteques públiques catalanes.

* En quart lloc, el fort canvi procedimental que han aplicat les tres biblioteques públiques provincials pel fet d'integrar-se en aquest nou catàleg.

Aquestes tres biblioteques van ser informatitzades a principis dels 90 pel Ministeri de Cultura amb el programa ABSYS. Fins a la implantació d'ARGUS, cada biblioteca treballava aïlladament sense connexió amb les altres. Cada biblioteca disposava del seu propi catàleg i la seva pròpia base de dades d'usuaris.

La integració d'aquestes biblioteques a ARGUS ha suposat un dels aspectes més destacats d'aquest projecte i un dels que més atenció ha requerit.

* I finalment, però no menys important, la implicació de tot el Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació pel que fa a recursos humans, suport tecnològic i difusió pública del projecte.

Un projecte d'aquestes dimensions només es pot dur a terme si tots els nivells de l'organització hi estan implicats. En aquest cas, el reforç de personal al llarg del projecte, i molt especialment el suport de l'Àrea TIC per que fa als aspectes tecnològics ha estat vital.

2. Metodologia

2. 1. Definició del projecte

Un cop fixat l'objectiu del projecte: aprofitar el canvi de programari de gestió bibliotecària per posar les bases del catàleg col·lectiu de lectura pública de Catalunya, que ha de ser l'eix vertebrador del sistema de lectura pública, es va establir l'estructura organitzativa del projecte, que implicava a tots els nivells del departament, des de la Direcció de Serveis fins al personal de les biblioteques que formaven part dels grups de treball, passant per l'Àrea de Tecnologies de la Informació i Comunicació, responsable dels aspectes tecnològics del projecte.

2. 2. Fases del projecte

2. 2. 1. Fase prèvia: depuració dels catàlegs

Aquesta fase es fonamental per tal d'evitar errors en el procés de càrrega, pèrdues d'informació, estalviar especificacions molt complexes a la migració i en el cas que ens ocupa, facilitar la detecció de registres duplicats dels quatre catàlegs integrants. Les tasques que es van dur a terme es van orientar a la correcció de registres amb etiquetes i subcampos erronis que no es corresponen amb el format CATMARC, camps amb valors no admesos en el format CATMARC, registres sense les etiquetes obligatòries, així com a la correcció de la capçalera i els camps fixos de l'etiqueta 008 que serien determinants en la conversió a MARC21, en l'algorisme de control de duplicats i que haurien de funcionar com a filtres en les consultes dels usuaris.

El nombre d'errors corregits en aquests processos ha estat relativament baix en el sistema VTLS, tot i els escassos procediments de validació establerts pel sistema, a causa de l'aplicació estricta del format CATMARC, al reduït volum d'importacions d'altres catàlegs i molt especialment al rigorós treball de control del catàleg realitzat per la central de catalogació, que ha permès que, tot i treballar de forma totalment descentralitzada, el nivell d'homogeneïtat del catàleg sigui molt elevat. En canvi, en els sistemes ABSYS, pel fet de treballar aïlladament, amb la prioritat i la pressió de l'atenció a l'usuari i sense el suport d'un servei de catalogació especialitzat, el volum de correccions ha estat molt important.

2. 2. 2. Fase de test

2. 2. 2. 1. Implantació del servidor de test

Es va disposar d'un servidor de test, de característiques lleugerament inferiors al de producció, on es va fer la formació dels administradors del sistema, les proves de parametrització del sistema i la formació de tot el personal de les biblioteques.

2. 2. 2. 2. Extracció de registres

L'extracció de registres per a la seva conversió, no va suposar cap problema en el cas de VTLS, però sí en el cas del sistema ABSYS, ja que es l'extracció en format ISO2709 no apareixia l'identificador de registre, que és una etiqueta alfanumèrica no MARC i per tant, es perdia la relació entre registres bibliogràfics i d'exemplar. Això va endarrerir el projecte de forma significativa. La solució que es va trobar semblava solucionar-ho correctament, però va resultar una extracció incompleta de forma aleatòria i que, va provocar que en la primera càrrega d'exemplars en quedessin 45.866 d'orfes, de manera que es va haver de detectar els registres bibliogràfics que no s'havien extret i extreure'ls de banda.

Es van migrar i convertir a MARC21 els registres bibliogràfics dels quatre catàlegs, els registres d'autoritat de VTLS i les registres de fons de VTLS. El nombre de registres migrats es pot veure en la següent taulaⁱ

REGISTRES	VTLS	ABSYS – BP GIRONA	ABSYS – BP LLEIDA	ABSYS – BP TARRAGONA
Bibliogràfics	508.292	100.635	96.941	163.876
Autoritats-nom	54.721			
Autoritats-matèria	76.894			
Fons	3.040			

Les autoritats-títol i autoritats-col·lecció es migraran en la càrrega final.

No es van extreure autoritats de les biblioteques ABSYS per no crear conflictes amb les autoritats provinents del catàleg en VTLS.

Els sistemes ABSYS no utilitzen els registres MARC per a fons.

2. 2. 2. 3. Conversió de CATMARC a MARC21

La conversió la va dur a terme l'empresa Innovative.

Per a la conversió es van haver de confeccionar quatre taules de conversió, una per a cada sistema. Aquestes taules es basaven en les elaborades per la Biblioteca de Catalunyaⁱⁱ. Eren molt similars entre sí, però reflectien les especificitats catalogràfiques dels quatre sistemes, i alhora, servien per esmenar errors d'aplicació de la normativa, canvis de criteri al llarg de la vida del catàleg i molt especialment, totes apuntaven a la mateixa solució en el nou catàlegs a situacions similars però resoltes de manera diferent en els quatre catàlegs.

És que les pràctiques catalogràfiques dels quatre sistemes diferien substancialment, fet que ha comportat haver de crear un algorisme de detecció de

duplicats i fusió de registres extremadament complex i precís, que, malgrat tot no ha evitat l'existència de registres duplicats.

Els registres es van deduplicar un cop convertits a MARC21.

2. 2. 2. 4. L'algorisme de control de duplicats

Per a l'elaboració de l'algorisme de duplicats ens varem basar en els creats per altres catàlegs com per exemple pel Catálogo Colectivo de Bibliotecas Universitarias de Andalucíaⁱⁱⁱ, la proposta per al Catàleg Col·lectiu Virtual de Catalunya^{iv} o el treball fet pel Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya^v. A més a més varem tenir en compte les particularitats i història dels 4 catàlegs que fusionàvem per trobar un algorisme que permetés un alt nivell de fusió de registres.

En un primer moment l'algorisme es basava en la creació d'una cadena/clau per a la comparació de registres de 78 caràcters, obtinguts de dades contingudes a camps textuals normalitzats del registre bibliogràfic (capçalera, etiquetes 008, 245, 260 i 300). La coincidència amb tota, una part o cap de la cadena establia la fusió o la creació d'un nou registre bibliogràfic. Però aquesta clau va resultar ser insuficient a la primera prova d'aplicació de l'algorisme. En aquell moment es va decidir ampliar la clau fins a 87 caràcters que incloïen noves posicions de l'etiqueta 008 i les etiquetes 440 o 490. En la segona prova, el nivell de fusió de registres es va considerar satisfactori (sobre una mostra de 500 registres dels 4 catàlegs triats per a l'ocasió, es va arribar a 50% entre registre de VTLS i ABSYS i un 70% entre registres d'ABSYS) donades les característiques tan dispers dels catàlegs que es volien fusionar.

Al final del procés van quedar 1.159 bibliogràfics pendents de fusionar, davant el dubte que presentaven. Aquests registres es van fusionar manualment.

Els resultats després de la primera càrrega van ser els següents: la suma de tots els registres bibliogràfics dels quatre catàlegs dona un resultat de 869.744 registres. Un cop deduplicats, es van convertir en 672.731 registres.

El catàleg de VTLS aportava 508.292 registres i les tres biblioteques provincials aportaven un total de 361.452 registres, que si no s'haguessin fusionat haurien representat un increment d'un 71%. Amb l'algorisme de duplicats l'increment és només d'un 32%, augment lògic si tenim en compte que aquestes tres biblioteques reben el dipòsit legal de les seves corresponents províncies i per tant tenen fons no existents necessàriament a la resta de biblioteques.

Malgrat tots els esforços, com en qualsevol fusió de catàlegs, a ARGUS hi ha registres duplicats. I és que el problema no està en l'algorisme, sinó en les dades d'origen: com més diferents siguin els catàlegs, més difícil és detectar els duplicats.

2. 2. 2. 4. Tractament de codis de barres de registres d'exemplar i d'usuaris.

L'algorisme de control de duplicats solucionava el problema dels registres bibliogràfics, però la fusió del quatre catàlegs en un de sol portava associat un altre tema greu: els codis de barres d'usuari i d'exemplars de les tres biblioteques provincials es repetien en els tres catàlegs.

El codis de barres dels exemplars tenien una longitud de 7 dígit, i els del carnets d'usuaris en tenien 6. Tots començaven per 1 i no tenien dígit de control.

Per solucionar aquest problema es van estudiar les diverses situacions en què aquesta duplictat de codis de barres podia provocar problemes: el préstec a la pròpia biblioteca, l'ús dels carnet d'alguna d'aquestes biblioteques en qualsevol altra, préstec interbibliotecari, etc.

Un cop analitzades les diferents situacions, es va decidir migrar els codis de barres tant d'exemplar com d'usuari amb un prefix diferent per a cada biblioteca i així igualar el format amb els provinents de VTLS. D'aquesta manera, un codi de barres que era igual a les tres biblioteques es convertia en diferent en el nou sistema. Els prefixos emprats per als codis de barres d'exemplar van ser 130 per a la biblioteca pública provincial de Girona, 150 per a la de Lleida i 170 per a la de Tarragona i per als registres d'usuari, els prefixos van ser 2300 per a Girona, 2500 per a Lleida i 2700 per a Tarragona.

Amb això se solucionava el problema a la base de dades, però en la realitat els documents seguien amb els seus codis de barres de 7 dígit i els usuaris amb carnets de 6 dígit.

Es van imprimir nous carnets dels usuaris que havien fet ús de la biblioteca en el termini dels darrers 3 anys, amb el nou codi de barres. Per als usuaris que no disposin d'aquest carnet caldrà fer-ne un de nou.

Pel que fa als exemplars, i per evitar haver d'etiquetar de nou les tres biblioteques, es va fer un programa a mida, instal·lat als ordinadors dels taulells de préstec, que en fer la lectura del codi de barres del document, detecta que si té 7 dígit i li afegeix el prefix corresponent a cada biblioteca. Igualment es va haver de fer amb les màquines d'autopréstec.

Si un document d'una d'aquestes biblioteques es presta a una altra biblioteca, llavors cal etiquetar de nou el document amb un codi de barres de 10 dígit i canviar-li el codi de barres a la base de dades, altrament en la biblioteca de destí no es podria fer el préstec.

Els nous documents i els nous carnets s'etiquetaran amb codis de barres que seguiran la nova seqüència.

El nombre de registres d'exemplar i d'usuari que es van tractar es poden veure en la següent taula:^{vi}

REGISTRES	ABSYS – BP GIRONA	ABSYS – BP LLEIDA	ABSYS – BP TARRAGONA
Exemplars	165.214	177.636	177.143
Usuaris	42.074	71.200	61.982

2. 2. 2. 5 Parametrització del sistema

En la parametrització del nou sistema, una de les dificultats més rellevants va ser la de trobar uns valors que permetessin, d'una banda no perdre informació de cap dels sistemes d'origen, i d'altra establir uns valors comuns que unifiquessin pràctiques molt diverses. Estem parlant de tipologia d'exemplars, d'usuaris, d'estats, etc. i molt especialment de polítiques de préstec.

Ja hem esmentat abans la voluntat de la Subdirecció General de Biblioteques en potenciar la funció de sistema de les biblioteques públiques catalanes. Fins a la posada en funcionament d'ARGUS i donada la titularitat municipal de les biblioteques públiques, cada biblioteca establí els terminis de préstec dels seus documents i el nombre de documents que prestava. Per tant, les polítiques de préstec de les biblioteques gestionades en el sistema VTLIS eren absolutament diverses. Les tres biblioteques provincials, cadascuna amb un sistema autònom també havien aplicat polítiques diverses, ajustades a la disponibilitat del seu fons.

En les proves de parametrització es va arribar a configurar una política de préstec que aconseguia reflectir les diverses pràctiques de les biblioteques. Per a això, es van haver de definir fins a 52 tipus de documents, 23 regles de préstec, 133 determinants de regla de préstec i la taula de bloquejos de Millennium va resultar ser totalment insuficient per encabir tota la varietat de pràctiques.

La possibilitat de fixar la política de préstec en funció del fons de què disposa cada biblioteca pot ser convenient per a cada biblioteca individualment, però desconcerta els usuaris i, com varem poder comprovar, dificulta extremadament la gestió del sistema.

A partir d'aquí, i amb el marc legal citat anteriorment, es va començar a treballar en un esborrany de reglament per fixar una política de préstec que garanteixi als usuaris un servei garantit a tot el sistema de lectura pública. Aquesta proposta fixa que el termini de préstec mínim de tot tipus de documents és de 30 dies i que cap biblioteca podrà establir un límit de préstec de documents inferior a 20, el 35 % dels quals, com a mínim serà en suport no paper.

2. 2. 2. 6. Formació en cascada

Les 158 biblioteques participants en aquest catàleg estan repartides per tot el territori de Catalunya, la qual cosa fa impossible una formació centralitzada. Així doncs es va optar per un model de formació en cascada, basat en la funció de servei de suport que representen les centrals territorials de Girona, Lleida, Tarragona i Terres de l'Ebre.

La formació es va fer per fases:

- Primera fase: Formació centralitzada a l'Hospitalet de Llobregat durant l'any 2009 dels administradors de la base, en els diferents mòduls (Paràmetres, circulació, catalogació, estadístiques...). En aquesta formació hi van participar també personal de les centrals de biblioteques i d'algunes biblioteques, especialment les provincials, per tal de recollir suggeriments que ajudessin a millorar la implementació del nou programari.
- Segona fase: Preparació dels manuals basats en la formació obtinguda i en els propis manuals d'Innovative.
- Tercera fase: Formació centralitzada a l'Hospitalet de Llobregat durant l'any 2009 dels formadors de cadascuna de les Centrals territorials, amb els manuals que utilitzarien en la formació de les biblioteques del seu territori.
- Quarta fase: Formació descentralitzada en els diferents territoris efectuada pels formadors territorials i adreçada al personal bibliotecari de cada territori.

Paral·lelament a la formació territorial s'ha dut a terme un model bidireccional de distribució de preguntes i respostes, dels formadors territorials cap a els administradors de la base.

- Cinquena fase: Període de pràctiques en el servidor de test per a tots els recursos implicats en la formació.

Es van formar fins a 550 persones, en 10 seus diferents, gràcies a l'esforç de 15 formadors.

Amb aquest model s'aprofundeix en la gestió del coneixement compartit entre tots els elements participants en el projecte.

2. 2. 2. 7. Nivells d'accés al sistema

S'han creat logins per a cada biblioteca i funció de sistema (catalogació, circulació, i properament, publicacions en sèrie i adquisicions). Pel que fa al segon nivell d'accés s'ha optat per la personalització de les inicials.

S'han creat uns models estàndard segons les funcions assignades al personal i s'han replicat, personalitzats per a cada persona i biblioteca.

El control dels accessos al sistema, la creació de nous logins i inicials les porta a terme l'Àrea TIC del Departament.

S'han definit 6 models de login i 6 models d'inicials, a partir dels quals s'han creat 240 logins i 556 inicials personalitzades.

2. 2. 3. Fase de producció

En el moment d'escriure aquestes línies el sistema encara no està en producció, però és evident que la posada en marxa del nou programari a partir de març de 2010 comportarà canvis en molts dels procediments de treball de les biblioteques, especialment les provincials, que passaran de treball individualment a treballar de forma integrada amb la resta de biblioteques, amb tots els avantatges i inconvenients que això suposa.

2. 2. 3. 1 Catalogació compartida

Les biblioteques públiques provincials, fins a la seva integració a ARGUS, han hagut de dedicar molt de temps a la catalogació dels seus fons, ja que havien de catalogar tots i cadascun dels documents que arribaven a la seva biblioteca, documents que en molts casos eren els mateixos per a les tres biblioteques i que ja estaven catalogats al catàleg col·lectiu de lectura pública. Per alleugerir la situació han anat important registres d'altres bases de dades, la qual cosa ha comportat una escassa homogeneïtzació dels seus catàlegs. La finalitat dels seus catàlegs era la posada a

l'abast dels documents als seus usuaris, de la manera més ràpida possible. Això, afegit al fet que no comptaven amb un servei especialitzat en catalogació ha resultat en interpretacions més o menys laxes de la normativa catalogràfica.

D'ara endavant, la catalogació corrent no serà una tasca tant feixuga, però en canvi, s'hauran d'adaptar a les concrecions dictades pel negociat de processos tècnics.

2. 2. 3. 3. Nou programari per fer carnets

Les biblioteques provincials imprimien els seus carnets d'usuari directament des del programa ABSYS. Millennium no ofereix aquesta integració. Les biblioteques que usaven VTLS imprimien en local els carnets en una impressora tèrmica.

Per a la impressió de carnets s'ha desenvolupat un nou programari extern a Millennium, que disposa d'una base de dades pròpia que permet duplicar carnets fàcilment, imprimir-los tant en impressores tèrmiques com en impressores laserjet. Aquest programa és totalment flexible i permet integrar logos i definir els camps a imprimir.

2. 2. 3. 4. Nou canal de notificació/resolució de consultes i incidències

Amb la nova implementació del sistema de gestió bibliotecària, s'inicia un nou model de recollida, gestió i resolució de les diferents tipologies d'incidències, tant a nivell de les funcionalitats del programari com de les comunicacions o maquinari de la part interna de les biblioteques.

Utilitzant el model de gestió d'incidències ja existent al Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, integrem tot el procediment específic que comporta el programari Millennium, distribuït pels diferents territoris.

- Fase inicial de posada en funcionament del nou programari Millennium: en aquesta fase s'establirà un model centralitzat a l'Àrea TIC de suport de les diferents incidències, fent esment que les consultes sobre les funcionalitats pròpies del programa seran ateses des dels diferents territoris en torns rotatoris pels formadors territorials i que cobreix els horaris de les biblioteques. La previsió d'aquesta fase és de 2 setmanes aproximadament.
- Fase de manteniment: superada la primera fase, s'establirà un model normalitzat de recollida/resolució d'incidències amb la plena integració al sistema propi del Departament.

2. 2. 3. 5. Col·leccions mòbils

La CePSE (Central de Préstec i Serveis Especials), els bibliobusos i algunes centrals de biblioteques disposen de col·leccions de documents que presten de forma itinerant a diverses biblioteques per tal de completar les seves col·leccions. La gestió i seguiment d'aquests lots de documents es resol en un mòdul de Millennium que gestiona la itinerància d'aquestes col·leccions de manera integrada. Aquest és un exemple de millora respecte a la situació anterior que obligava a realitzar el control amb un programari extern.

2. 2. 3. 6. Un nou concepte d'opac

Com diu Jesús Castillo: la actual corriente 2.0 podríamos decir que lo que se busca es la creación de recursos orientados al usuario, donde existe una importante retroalimentación y el proceso de comunicación es bidireccional, buscando el enriquecimiento mutuo.^{vii}

La plataforma Encore d'Innovative planteja un nou model de catàleg adreçat a l'usuari no expert.

Encore, molt més intuïtiu que una interfície clàssica de Millennium, s'adapta als nous hàbits de cerca dels usuaris. Aquests, sense cap formació específica, poden cercar mitjançant paraules clau en un únic espai d'informació, una única caixa de cerca. Encore presentarà els resultats segons la seva rellevància i l'usuari podrà filtrar-los o acotar-los mitjançant diferents facetes.

Encore també ajuda a la cerca corregint possibles errors ortogràfics o bé suggerint altres paraules clau relacionades. També mostra novetats i ofereix el Tag Cloud, núvol de descriptors o etiquetes, matèries assignades al conjunt de documents recuperats per les que es poden limitar els resultats.

La tecnologia web 2.0 centrada en l'usuari presenta tres funcionalitats clau que Encore ofereix:

- Possibilitat d'etiquetar el contingut de les obres
- Possibilitat d'afegir comentaris o ressenyes
- Possibilitat de fer valoracions

En qualsevol cas, la Subdirecció General de Biblioteques també oferirà accés directe a una interfície clàssica del catàleg ARGUS, per aquells usuaris més acostumats a cercar mitjançant un catàleg clàssic, i per aquells usuaris experts, que necessitin indagar en els recursos oferts mitjançant cerques avançades

2. 2. 3. 7. Cap el catàleg col·lectiu de la lectura públic i en catàleg col·lectiu de Catalunya

En el mateix procés d'adquisició del sistema Millenium i Encore, la Subdirecció General de Biblioteques va decidir adquirir també el sistema INN-Reach. Inn-Reach és una eina d'Innovative que permet la creació de catàlegs col·lectius a partir de diferents instal·lacions Millenium. Les característiques específiques d'aquest producte són:

- Creació del catàleg col·lectiu sense necessitat de catalogar en dos catàlegs (el "local" i el "col·lectiu").
- Informa en temps real de la disponibilitat de tots els exemplars des de la mateixa pantalla del registre bibliogràfic.
- Gestió automatitzada de tot el procés del préstec interbibliotecari com si es tractés d'un mateix catàleg. El sistema Inn-reach localitza els exemplars dels diferents catàlegs, sol·licitar-los i iniciar el procés de préstec interbibliotecari de forma automàtica i sense haver d'utilitzar formularis.
- Possibilitat de préstec documents a usuaris les dades dels quals estan en un altre catàleg.
- Elaboració d'estadístiques de préstec interbibliotecari.

La Subdirecció General de Biblioteques ha tingut ja contactes amb la resta d'institucions bibliotecàries del país i els ha presentat la idoneïtat de la utilització d'Inn-reach per a la creació dels dos catàlegs col·lectius pendents de realitzar a casa nostra.

3. CONCLUSIONS

L'obsolescència del programari de gestió bibliotecària emprat en el catàleg col·lectiu de lectura pública obligava a canviar-lo. La Subdirecció General de Biblioteques va veure en aquest canvi, una oportunitat per millorar no només la gestió bibliotecària, sinó també l'accés dels ciutadans als fons de biblioteques públiques catalanes incloses en aquest catàleg.

Aquesta millora comença amb la integració de catàlegs, facilitant així la consulta dels quatre catàlegs gestionats per la Subdirecció des d'un sola interfície. Aquesta integració suposa alhora un pas important al catàleg únic de les biblioteques públiques de Catalunya.

La millora en l'accés continua amb la consulta mitjançant una interfície molt més intuïtiva, que suposa un trencament amb el concepte de catàleg tradicional i que s'aproxima molt més als hàbits de l'usuari actual.

Finalment, l'usuari gaudirà d'una política de préstec més generosa i garantida en totes les biblioteques públiques del territori català.

4. BIBLIOGRAFIA

BREEDING, Marshall. "Next-generation library catalogs". Library Technology Reports, 2007, v. 43, n. 4, p. 5-42.

- Castillo Vidal, Jesús. "La integración de la filosofía Web 2.0 en el entorno de los OPACS bibliotecarios. Luces y sombras". Actas VI Workshop Calsi. (2007). [En línia]

http://www.calsi.org/2007/wp-content/uploads/2007/11/jesus_castillo.pdf

- "CatCUBA: Catálogo Colectivo de la Bibliotecas Universitarias Andaluzas" El Profesional de la información. Vol. 4, núm. 3 (mayo-junio 2005). P. 200-207.
- Proposta de detecció de registres bibliogràfics duplicats del Catàleg Col·lectiu Virtual de Catalunya. Barcelona : Barcelona : biblioteca de Catalunya, 2005 [Inèdit]
- "Decret 124/1999, de 4 de maig, sobre els serveis i el personal del Sistema de Lectura Pública de Catalunya" Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Núm. 2885 (10 de maig de 1999)
- Espinós i Ferrer, Montserrat ; Mercè Mestre i Vidal ; Marta Tort i Pascual. "La creació del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya: treballs tècnics preparatoris" Ítem. Núm. 17 (1995). pp. 38-58.
- Gassó Andrés, Jordi. "El control de los duplicados en los principales catálogos colectivos :estado de la cuestión y exposición de experiencias" Rebiun, CCUC y la Red del CSIC. [En línia]
<http://campus.fortunecity.com/newton/899/duplicad.htm>
- "Llei 4/1993, de 18 de març, del sistema bibliotecari de Catalunya". Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya. Núm. 1727 (29 de març de 1993)
- Maniega, David. "Opac 2.0: el futuro dentro de una realidad tangible". Anuario ThinkEPI, 2008, pp. 41-45.
- Margaix Arnal, D. Informe APEI sobre web social. Gijón: Asociación Especialistas en Información, 2008. [En línia]
<<http://informeapeiwebsocial.info/>> [Consulta: 02-12-2009].
- Margaix Arnal, D. "El Opac 2.0: las tecnologías de la Web 2.0 aplicadas a los catálogos bibliográficos". Actas VI Workshop Calsi. (2007). [En línia] <http://www.calsi.org/2007/wp-content/uploads/2007/11/didac_margaix.pdf> [Consulta: 12-12-2009]
- Margaix Arnal, D. "El OPAC Social, el catálogo en la Biblioteca 2.0. Aplicación y posibilidades en las bibliotecas universitarias". E-información: integración y rentabilidad en el entorno digital: actas de las X Jornadas

Españolas de Documentación, FESABID 2007. Santiago de Compostela: Fesabid, 2007, pp. 199-205.

- Margaix Arnal, D. "L'OPAC Social i la participació dels usuaris als catàlegs bibliogràfics". *Item* Núm.50 (2009). pp 17-30. ISSN 0214-0349.
- Margaix Arnal, D. "Software social para bibliotecas". *Educación y biblioteca*. Núm.161 (2007), pp. 85-89.
- Proposta de detecció de registres bibliogràfics duplicats del Catàleg Col·lectiu Virtual de Catalunya (CCVC). Biblioteca de Catalunya, Novembre 2005. [Inèdit]
- Taules de conversió de CATMARC a MARC 21 : Camps de registres bibliogràfics. Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 2004-. [En línia] <http://www.bnc.cat/sprof/normalitzacio/catmarc/taules_marc21_2005.doc>
- Taules de conversió de MARC/GUVE a MARC 21 : Camps de registres d'autoritat. Barcelona, Biblioteca de Catalunya, 2004-. [En línia] <http://www.bnc.cat/sprof/normalitzacio/catmarc/taules_autoritats_2005.doc>

i Les xifres no són definitives, ja que en el moment de redactar aquestes línies, encara no s'ha fet la segona càrrega de registres.

ii Taules de conversió de CATMARC a MARC 21 : Camps de registres bibliogràfics / Elaborades per l'Oficina MARC de la Biblioteca de Catalunya- Actualització 2005. – Biblioteca de Catalunya, Barcelona, març de 2004

iii „CatCBUA: Catálogo Colectivo de la Bibliotecas Universitarias Andaluzas" a: El Profesional de la información. Vol. 4, núm. 3 (mayo-junio 2005). P. 200-207.

iv Proposta de detecció de registres bibliogràfics duplicats del Catàleg Col·lectiu Virtual de Catalunya (CCVC). Novembre 2005.

v Espinós i Ferrer, Montserrat ; Mercè Mestre i Vidal ; Marta Tort i Pascual. "La creació del Catàleg Col·lectiu de les Universitats de Catalunya: treballs tècnics preparatoris" *Item*. Núm. 17 (1995). pp. 38-58.

vi Les xifres no són definitives, ja que en el moment de redactar aquestes línies encara no s'ha fet la segona càrrega

vii Castillo Vidal, Jesús. "La integración de la filosofía Web 2.0 en el entorno de los OPACS bibliotecarios. Luces y sombras". *Actas VI Workshop Calsi*. (2007). [En línia] http://www.calsi.org/2007/wp-content/uploads/2007/11/jesus_castillo.pdf